Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării din. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 261 Sâmbătă 23 Septembrie 1939
12 Pagini P I I I I

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10; SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Noua așezare a finanțelor locale

Legea administrativă, care a intrat în vigoare în August 1938, a căutat să dea o nouă așezare finanțelor comunale.

In vechile legiuiri administrative, comunele erau alimentate din așa zisul fond comunal și județean, încasat direct de stat prin organele fiscului. In fiecare an se repartiza din bugetul Statului pe seama ministerului de interne o cotă, din care se alimentau comunele și județele. Se întâmpla însă că fondul comunal și județean nu era folosit în întregime pentru nevoile comunelor și județelor. Adeseori i se schimba destinația. De pildă, în bugetul anului 1937-1938, fondul comunal și județean era prevăzut cu un venit de 771 milioane lei, iar în bugetul ministerului de interne se prevăzuse subvenții pentru comune și județe, numai suma de 53.038.000 lei.

E firesc lucru, că viața locală, neavând mijloacele necesare, nu putea progresa sub raportul edilitar economic și cultural.

Trebue să recunoaștem că orașele și comunele au o mulțime de nevoi de împlinit. Veniturile lor erau trecute în bugetul Statului, dela care așteptau apoi să li se repartizeze neînsemnate cote din fondul comunal.

Prin noua lege administrativă se desființează fondul comunal și județean, creîndu-se venituri directe pentru comune, din care să-și satisfacă nevoile gospodărești.

Astfel, prin derogare dela dispozițiile legii contribuțiilor directe, se atribue comunelor încasările provenite din impozitul agricol. Jumătate din acest venit va trece asupra ținuturilor.

Pe exerciții[illegible] pus în aplicare această dispoziție deoarece urmează să se creiate de legea administrativă.

facă mai întâi recensământul agricol de fiecare comună.

In vederea aplicării întocmai a legii administrative și sub acest raport, la ministerul de interne au început lucrările pregătitoare.

Evaluarea veniturilor agricole se va face potrivit legii administrative, pe hectar, în condițiile și după procedura legii contribuțiilor directe, fixându-se venituri medii la hectar, pe regiuni și după natura exploatărilor.

Comisiunile de evaluare și impunere se compun în comunele rurale din notar, un delegat al ținutului și un delegat al contribuabililor. In comunele urbane, notarul este înlocuit cu un delegat al serviciului financiar, desemnat de primar.

Recensământul agricol se va face la fiecare 5 ani.

Contribuabilii vor avea drept de apel, ce va fi judecat de o comisie, formată din judecătorul ocolului, un delegat al ținutului, un delegat al contribuabililor.

Impozitul agricol cu adiționalele, care astăzi sunt încasate de Stat, ar raporta după calculele făcute peste un miliard.

Aceste venituri trecute asupra comunelor și ținuturilor ar înviora viața locală, scoțând-o din marasmul de până acum.

In chipul acesta s'ar imprima un ritm nou în gospodăria comunelor și orașelor, grație

INTRE DANZIG ȘI LONDRA

Cuvântarea rostită Marți la Danzig de Fuehrer are o netăgăduită însemnătate politică. Ea constitue primul comentar autorizat german asupra situației internaționale după ocuparea Poloniei, și dă — dacă nu preciziuni — cel puțin indicații asupra intențiilor Reichului față de Polonia, asupra raporturilor germano-sovietice și obiectivelor politicii Germaniei în orientul Europei și asupra atitudinii ei față de Marea Britanie și Franța. In fine, ea ar putea lăsa să se întrevadă posibilitatea unei păci, dacă Puterile occidentale ar recunoaște, în anumite condițiuni de examinat, modificările impuse de câștigarea războiului din Polonia.

„Polonia nu va mai învia niciodată sub forma dela Versailles", a declarat cancelarul german. Atât Germania, cât și Sovietele — a adăugat d-sa — au în această țară drepturi, pe care înțeleg să și le pună în valoare. Situația creată în Polonia „va permite poate să se discute cu bun simț și calm cu reprezentanții poporului polonez". Se poate deduce din aceste afirmații că după ce s'ar atribui Reichului și Uniunii Sovietelor teritoriile la care se consideră îndreptățite, un nou Stat polonez ar urma să fie constituit, cu un statut și în condițiuni de negociat cu un nou guvern.

Un acord precis cu Sovietele nu pare a fi intervenit încă în această privință, dar din discursul Fuehrerului se desprind cu îndestulătoare precizie condițiunile și limitele cooperării germano-ruse. „Rusia rămâne ceeace este și Germania rămâne ceeace este", a precizat cancelarul. Ele sunt de acord să nu sacrifice un singur om pentru interesele democrațiilor occidentale. Obiectivele politicii germane în orient sunt limitate. Puterile occidentale nu trebue să-și facă iluzii în privința înrăutățirii raporturilor germano-ruse. „Nu este adevărat că Germania vrea să cucerească Ucraina", iar în ce privește Polonia, reglementarea definitivă a statutului ei, „va depinde, în primul rând, de cele două țări, care au aici cele mai importante interese vitale ale lor de apărat. Germania își valorifică aici revendicări limitate, dar inalterabile, pe care le va realiza într'un chip sau altul".

In ce privește Marea Britanie și Franța, Germania n'are contra lor scopuri de război. Fuehrerul a încercat în trecutul recent să aplaneze toate diferendele cu aceste Puteri. Dar dacă ele înțeleg să ducă un război contra regimului, Germania — a declarat d. Hitler — primește sfidarea și ia lupta asupra sa. Ea nu va capitula niciodată, ori cât de lung ar fi războiul. Totuși, Fuehrerul, în perorația sa își exprimă dorința ca Dumnezeu să lumineze pe celelalte popoare și să le facă „să se gândească la binecuvântările unei păci, pe care au părăsit-o numai fiindcă un mic număr de făcători de război au voit să atragă popoarele într'un război".

O asemenea concluzie a adus din nou pe planul actualității ideia unei păci separate după cucerirea Poloniei. Intr'un articol din „Giornale d'Italia" de Miercuri, d. Virginio Gayda susține teza că întrucât nimic irreparabil nu s'a petrecut pe frontul de Vest, pacea ar rămânea posibilă, dacă Polonia ar accepta situația reală creată prin război, dacă ar renunța la rolul de Mare Putere și dacă și-ar schimba orientarea politică actuală. Cu alte cuvinte, războiul polono-german ar rămâne un conflict localizat, războiul european abia început ar lua sfârșit și pacea s'ar face pe temeiul rezultatelor dobândite în Polonia.

In expunerea sa săptămânală de Miercuri în fața Camerei Comunelor, d. Chamberlain a răspuns cancelarului german și a dat indicații asupra atitudinii Angliei față de intrarea trupelor sovietice în Polonia.

Din declarațiile sale rezultă limpede că Marea Britanie își menține în întregime obiectivele de război. Guvernul englez urmărește crearea unui sistem internațional pentru prevenirea războiului și reglementarea dreaptă a conflictelor prin mijloace pașnice. Scopul lui rămâne același: „Vrem să ferim Europa de teama neîncetată a unei agresiuni germane și să punem popoarele Europei în situația de a-și păstra independența și libertățile", a precizat primul ministru englez, adăugând că „nici o amenințare nu ne va îndepărta nici pe noi, nici pe aliații noștri, de acest țel". Franța și Marea Britanie au dat Poloniei „asigurarea că nu și-au uitat obligațiile și că nu vor slăbi în hotărârea lor de a duce lupta mai departe".

In ceeace privește intrarea trupelor sovietice în Polonia, primul ministru socotește prematur să se pronunțe asupra motivelor sau urmărilor acțiunii rusești, dar lămurește că n'o consideră îndrep-

(Continuare în pag. 2-a)

Linia probabilă de demarcație a teritoriilor ocupate de trupe germane (I) și sovietice (II)

Polonia, țara ispășirilor dureroase

de AL. GREGORIAN

Intrarea armatelor sovietice la Kamenesk-Podolsk m'a surprins asupra paginilor unei cărți vechi, pe care Starczewski a dedicat-o acum mai bine de un sfert de veac patriei lui subjugate, Polonia. Cartea are un ton elegiac sfâșietor. Este istoria polonă văzută în perspectiva prăbușirilor din veacul al XVIII-lea, de un profet și de un cunoscător adânc al neamului său. De un realism dramatic fără pereche, cu pagini în care suferințele se convertesc la fiecare pas în viforoase tirade contra destinului, dar în care nu se stinge nicio clipă jarul mocnit al nădejdilor reînvierii, ea este totodată și o impresionant de exactă reconstituire a Europei dela 1772. Un splendid tablou de epocă.

Starea de spirit a Europei de atunci era foarte confuză. Pe deoparte, o lume sceptică și raționalistă, aceea care se reflecta în paginile Enciclopediei lui Diderot. O lume care se legăna în chimere; fără o credință limpede; respingând orice tendință de disciplinare a conștiințelor, sub cuvânt că disciplina atinge libertățile sacrosancte ale omului. O lume care își săpa singură temeliile și din agonia căreia a ieșit apoi marea revoluție dela 1789. Pe de altă parte, un om, Frideric al doilea, cu mai puțin talent literar decât ultimul enciclopedist, un foarte mediocru filosof, dar un cap organizat și lucid. O voință de cremene. Un războinic cumplit. Un realist care n'a trăit decât pentru batalioanele lui și pentru Prusia.

Cu alte cuvinte, o lume prerevoluționară, fascinată de iluzia unei vieți edenice, față în față cu un om hotărît, însetat de glorie și înfometat de spațiu. O Europă contemplativă și o voință dominatoare, dinamică.

Angajate fiecare pe traectoria destinului său, cele două lumi își împlinirâ misiunea fiecare cum putu mai bine: enciclopediștii dând Universului ideile generoase ale revoluției, Frederic, mai modest, lărgind doar hotarele Prusiei cu noui teritorii.

Nu se poate spune c'au fost învinși și învingători, căci n'a existat un război propriu zis între cele două partide europene. A fost însă o victimă : Polonia.

Polonia, care a cunoscut vremuri de aur sub primii jageloni și în cel de al XVI-lea și al XVII-lea secol, la începutul veacului al XVIII-lea era în plină decadență. Ideile liberale ale enciclopediștilor importate din Occident de intelectualii poloni au fost săbii cu două tăișuri în mâinile neexperimentate ale unei națiuni tinere. Excesul de liberalism și excesul de individualism, raționalismul și scepticismul devastator care aveau să sgudue chiar un popor vechi și deplin format cum era cel francez, au fost fatale unei țări încă nu destul de bine sudată sufletește și încă nepregătită pentru cuminecarea cu ideile progresiste ale epocii. Organismul statului a fost slăbit de febra revoluției și a început a miji de îndată anarhia.

(Continuare în pag. 2-a)

Intențiile ruso-germane

asupra teritoriilor ocupate din Polonia

Prin telefon dela corespondentul nostru particular

Berlin, 20. — Cursul „liniei de demarcație, definitiv fixată de guvernele german și sovietic", în Polonia despre care vorbește comunicatul comandamentului armatei germane, este ținut încă secret în amănuntele lui, având-se probabil în vedere plecarea cu avionul la Moscova, a unei misiuni militare germane.

Totuș, trupele germane au început să fie retrase de pe linia Sty-Lwow-Brest Litowsk-Bialistok, cu toate că această linie corespunde în general frontierei rusești, fixată de pacea dela Brest Litowsk în anul 1917. Despre această pace s'a vorbit totdeauna în cercurile ministerului de externe german — cum se afirmă — ca punct de plecare pentru delimitarea regiunilor poloneze locuite de bieloruși și ucrainieni și cari urmează să fie atribuite Rusiei. La Berlin se vorbește și azi în aceiași termeni, însă cu o mică abatere.

In 1917 — astfel se spune azi la Berlin — nu s'a discutat chestiunea Galiției austriace cu Rusia înfrântă. Azi însă, situația se prezintă cu totul altfel. Dacă până acum, pătrunderea trupelor sovietice în Sudul Galiției austriace era considerată ca provizorie, aluziile ce se fac azi în cercurile germane ar putea lăsa să se tragă concluzia că partea orientală a Galiției de Sud, adică spațiul dintre frontiera română și polonă, împreună cu regiunea Lwow, ar putea să revină Moscovei.

Din contră, unele păreri ivite la Berlin că Rusia ar avea pretenții și asupra regiunilor poloneze până la frontiera ungară nu sunt cu nimic confirmate până în prezent. Dacă părerile acestea s'ar confirma, atunci ar însemna că regiunile petrolifere poloneze n'ar rămâne în mâinile Germaniei. Or, de aceste regiuni se vorbește în continuu la Berlin — și nu numai în presa germană — ca de un obiect cucerit, iar importanța acestei regiuni pentru conducerea războiului este subliniată, întrucât reprezintă o contribuție esențială la aprovizionarea cu benzină a armatei germane.

Declarațiile făcute de cancelarul Hitler ieri, la Danzig, că Polonia nu va mai renaște în forma tratatului dela Versailles au pus pe tapet numeroase probleme. Aceste probleme sunt însă respinse de cercurile germane ca premature, deoarece luptele din Polonia nu au fost definitiv terminate, iar teritoriul polonez va fi încă mult timp administrat de autoritățile militare. In acelaș timp, se relevă faptul că în urma ocupării de către armatele sovietice a regiunilor locuite de bieloruși și ucrainieni, teritoriile ce urmează să fie administrate de autoritățile militare germane au fost restrânse. Momentan existența unui rest de stat polonez joacă încă, un rol în planurile Germaniei. Dacă acest stat polonez va fi înființat pe baza convenției de pe vremuri a congresului dela Viena, nu poate fi spus momentan.

Raporturi amicale între Grecia și Italia

Roma, 20 (Rador). — **Guvernul a publicat următorul comunicat oficial:**

„Guvernul italian și guvernul elen au recunoscut utilitea de a examina cu atențiune deosebită starea actuală a raporturilor dintre cele două țări în situația prezentă din Europa.

Cele două guverne au fost fericite să constate că aceste raporturi continuă să fie sincer amicale și că ele se inspiră dintr'o deplină încredere reciprocă.

Dovada concretă a acestor sentimente a fost dată prin hotărîrea luată de guvernul italian de a îndepărta forțele sale militare dela frontiera greco-albaneză, precum și măsuri asemănătoare pe care guvernul grec este pe cale să le ia.

*

Atena, 20 (Rador). — **Ziarele publică comunicatul oficial al ministerului afacerilor străine al Greciei, conceput în aceiași termeni ca și comunicatul oficial italian publicat la Roma, cu privire la raporturile amicale dintre cele două țări și la hotărîrea ambelor guverne de a îndepărta respectiv forțele lor militare dela frontiera greco-albaneză.**

*

Atena 20, (Telegraph Orient). — *Cercurile politice grecești acordă o deosebită importanță comunicatului guvernului, în care se relevă bunele raporturi existente între Grecia și Italia.*

Retragerea în interior a trupelor italiene și grecești, massate de câteva luni în ambele părți ale frontierei greco-albaneze este un semn al destinderii intervenită în regiunea aceasta din Balcani și care are de scop probabil pregătirea unei atmosfere prielnice pentru o colaborare și mai strânsă între Italia și Grecia.

Războiul naval

Atacul și apărarea comunicațiilor. — Blocusul, cursa, rolul submarinelor

de vice amiral I. BĂLĂNESCU

Războiul maritim nu poate fi bine înțeles și urmărit, de cât dacă cetitorul este ajutat de puțină cultură marinărească, de o bază de cunoștințe fundamentale, de noțiuni de doctrină navală. Puțini sunt la noi cetitorii cari posedă o pregătire suficientă spre a înțelege și face deosebirea între diferite forme de operațiuni, cari constituesc ansamblul războiului maritim: Război de escadră, război de coastă ,război de cursă, război comercial, război submarin, război aero-naval.

Totuși, atracția și dragostea ce se dovedesc din ce în ce mai stăruitoare din partea publicului nostru pentru marină, fie prin cercetarea conferințelor și scrierilor maritime, fie prin călătoriile de turism pe navele naționale, fie prin avânturile entuziaste sportive în domeniul mării, ne dau curajul să scrutăm evenimentele navale cu toată atențiunea, siguri fiind că reflexiunile noastre vor contribui și la sporirea interesului marelui public pentru problemele marinărești.

Astăzi vom expune și vom lămuri câteva noțiuni doctrinale, absolut necesare înțelegerii operațiunilor navale actuale și viitoare.

Putere maritimă. **Puterea maritimă,** Sea power **cum spun englezii sau talasocrația cum spuneau Helenii, este marina militară sau comercială, mijloacele ei de apărare de coastă, porturile militare și comerciale. Puterea maritimă are un rol capital ca factor de apărare națională, căci ea conduce la dominarea liniilor de comunicație și dă putința beligerantului superior să obțină stăpânirea mării.**

Din cele mai vechi timpuri, astăzi și pentru multă vreme popoarele mari coloniale, ca expansiune maritimă, se vor conduce în activitatea lor de un ideal de dominație maritimă, care nu se poate închega într'o formulă mai nimerită, ca aceea a aforismului celebru enunțat de navigatorul englez Walter Raleigh: Cine comandă marea, comandă comerțul, cine comandă comerțul dispune de bogățiile lumii și în consecință domină lumea.

Pentruca o putere maritimă superioară să comande marea trebue să dispună de o flotă bine organizată din nave de suprafață, submarine și forțe aeriene, porturi și baze navale bine apărate și utilate, comandament, ofițeri și personal bine instruit și antrenat la mare și o marină comercială bine desvoltată pentru a purta transporturile maritime pe toată întinderea mărilor.

(Continuare în pag. 2-a)

Evenimentele internaționale de Miercuri

GERMANIA. — Presa germană comentează pe larg discursul cancelarului. Intre altele ziarele spun că „acordul germano-rus constitue un fapt intangibil". Ziarele mai spun că discursul a făcut lumină în privința politicii engleze „a cărei răspundere pentru izbucnirea războiului este clar dovedită". Ziarele germane mai spun că discursul d-lui Hitler „a subliniat încă odată voința de pace a Germaniei după distrugerea statului polonez" și că „Versailles-ul a fost o nedreptate și o prostie".

— Agenția „D. N. B." află din Doorn că principele Oscar, nepotul fostului Kaiser a căzut omorât de un glonț de pușcă în fruntea companiei sale în Polonia.

— Se dezminte oficial — spune agenția „D. N. B." — că Germania ar fi încercat un împrumut în Statele Unite.

— S'a reînființat viza obligatorie la pașapoarte între Germania și Elveția cu începere de Sâmbătă 23 Septembrie.

— Mai mulți ofițeri germani au plecat la Moscova „pentru negocieri speciale".

— Colaboratorul diplomatic al ziarului „Berliner Boersen Zeitung" după ce spune că „Germania nu se poate declara decât complet de acord cu rezultatele conferinței statelor nordice" și că „formulele dela Copenhaga dezvăluesc sentimentele nobile și drepte", adaugă că „dacă neutrii compară totuși părerile lor cu scopurile de război britanice, trebue să constate că intențiile Angliei nu concordă cu interesele neutrilor".

MAREA BRITANIE. — D. Chamberlain a făcut în fața Camerei Comunelor un interesant expozeu asupra situației internaționale răspunzând și discursului d-lui Hitler. Cititorii vor găsi în cuprinsul ziarului textul discursului.

— Comentând discursul d-lui Hitler, presa engleză afirmă că „nici o amenințare cu o armă secretă nu poate modifica atitudinea adoptată de Marea Britanie". Anglia și Franța, spun ziarele engleze, au recurs la arme pentru a întemeia dreptatea și a înlătura agresiunea și nu vor înceta până când nu-și vor fi îndeplinit această misiune".

(Continuare în pag. 2-a)

Un pod uriaș depe râul Vistula lângă Dirschau, aruncat în aer în timpul retragerii armatei polonezе

Mareșalul Göring, însoțit de secretarul de stat Körner și generalul Lörzer (stânga), și având în dreapta pe generalul maior Bodenschatz și pe secretarul de stat la aviație generalul aviator Milch, în drum spre cartierul general al Führerului